

HRVATSKI *glasnik*

XXXI. godina, 19. broj

13. svibnja 2021.

cijena 200 Ft

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

U Udvaru posvećen spomenik Uskrsлом Isusu

4. – 5. stranica

Ljeto je pred nama

3. stranica

Javna zaklada Hrvatske samouprave Pečuha

7. stranica

Podržite HOŠIG-ovu zakladu!

10. stranica

Konferencija o budućnosti Europske unije

Pandemija koronavirusa potaknula nas je na razmišljanje i na promišljanja o našem životu, dakako i budućnosti. Tako je na 9. svibnja na Dan Europe u Strasbourgu otvorena Konferencija o budućnosti Europske unije, čiji je cilj dati mogućnost europskim građanima da iznesu svoja viđenja o tome kako bi trebala izgledati Europska unija. S tim u vezi prošloga je mjeseca s radom započela i višejezična digitalna platforma na kojoj građani mogu iznositi svoja mišljenja i prijedloge. Ona je zamišljena kao okosnica Konferencije o budućnosti Europe, dostupna je na 24 službena jezika Europske unije, a svaki prijedlog i doprinos prevodi se na sve jezike. Među temama su navedene klimatske promjene i okoliš, zdravlje, gospodarstvo, socijalna pravda i radna mjesta, Europa u svijetu, vrijednost i prava, vladavina prava, sigurnost, digitalna transformacija, Europska demokracija, migracije, obrazovanje, kultura, sport i mladi te druga područja.

Europska unija se već odavno nalazi pred velikim izazovima, ali nije našla prave odgovore na pitanja današnjice, migracija, pandemije koronavirusa, pa niti na uzdrmano gospodarstvo. K tome s malo uspjeha pronalazi i odgovore na pitanja koja su važna za našu budućnost, za građane Europe, ali i čovječanstvo, poput klimatskih promjena i očuvanja okoliša, zdravlja, digitalne transformacije. Stoga se nameće pitanje koliko će mišljenje građana utjecati na budućnost Europske unije koja svojom uređenošću ni do sada nije uspjela naći, a još manje i sprovesti zajedničke korake po mnogim od spomenutih pitanja. S jedne strane zbog različitih vizija pojedinih članica, a s druge strane zbog presporih mehanizama koji onemogućuju brze zajedničke odluke. Nakon što svojevremeno nije prošla ideja o Europskoj uniji kao „sjedinjenim europskim državama“, teško je predvidjeti kako će ona naći ravnotežu između jačeg povezivanja i nacionalnih suvereniteta pojedinih članica, te kako će poboljšati učinkovitost europskih tijela i institucija. Teško da će građani dati odgovore na pitanja koja su najvažnija za budućnost Europske a to su kako Europsku uniju učiniti efikasnijom, demokratskijom i učinkovitijom. S.B.

Glasnikov tjedan

Tako blizu, a tako daleko. Mi, obični smrtnici, državljani Mađarske od studenoga prošle godine jako teško ili nikako ne možemo prijeći mađarsko-hrvatsku granicu, a isto tako i državljani Republike Hrvatske hrvatsko-mađarsku. Oni još i teže. Prošlogodišnje ljeto bilo je lakše po pitanju prelaska granice, da je od ožujka do kraja svibnja 2020. bila uglavnom „zatvorena“. Mađarski državljani mogli su i mogu ući u Republiku Hrvatsku uz predočenje potvrde o negativnom PCR ili brzom antigenskom testu na SARS-CoV-2 koji je naveden na Zajedničkoj listi brzih antigenskih testova koje međusobno priznaju države članice Europske unije, a koju objavljuje Europska komisija, ako nalaz testa nije stariji od 48 sati od trenutka testiranja do dolaska na granični prijelaz. Ili iz razloga koji su navedeni u odluci Stožera civilne zaštite, a na temelju Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti i Zakona o sustavu civilne zaštite. Uredbe mađarske vlade također navode zabrane i ograničenja te olakotne okolnosti u vezi s prelaskom mađarske granice.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske i Ministarstvo vanjskih poslova i trgovine Mađarske 5. svibnja razmjenom diplomatskih nota potvrdili su uzajamno priznavanje i prihvaćanje potvrda o cijepljenju protiv

Covida-19, neovisno o tome koje je cjepivo korišteno.

Građani dviju zemalja uz te potvrde moći će ući u drugu državu bez ograničenja, obvezne samoizolacije ili predočenja negativnog testa, te će u drugoj državi uživati ista prava, izuzeća i pristup uslugama koje druga država priznaje svojim građanima koji posjeduju nacionalnu potvrdu o cijepljenju, u skladu s primjenjivim nacionalnim propisima.

Mađarska vlada je i izmijenjenom odlukom 1. svibnja 2021. omogućila priznavanje negativnih PCR testova obavljenih u Republici Hrvatskoj za putovanje u Mađarsku. Ovih se dana ublažavaju dosadašnje mjere prelaska granice, ali otvaranje je još daleko. Mjere se odnose tek na cijepljene osobe.

Ako niste cijepljeni, a mađarski ste državljani i već duže vrijeme boravite u Hrvatskoj, ili imate tamo privremeni boravak, vi u Mađarsku možete ući tako da idete deset dana u karantenu, koju možete izbjeći ako imate dva negativna PCR testa s razmakom od 48 sati.

Mađarski Službeni list objavio je kako se od 2. svibnja Uredba Vlade Mađarske od 30. kolovoza 2020., u dijelu u kojem se priznaju PCR testovi obavljeni u državama Schengenskog prostora proširuje i na Hrvatsku. Do sada ni toga nije bilo. Novost je i to što se sukladno Uredbi Vlade Mađarske ukida desetodnevna karantena nakon povratka iz bilo koje zemlje za mađarske državljane koji raspoložu potvrdom o cijepljenju. A započinje i cijepljenje mladih između 16 i 18 godina. Eppur si muove.

Branka Pavić Blažetin

„Potvrde o cijepljenju,
koje izdaju nadležna
tijela RH, odnosno
nadležna tijela
Mađarske, uzajamno
se priznaju
i prihvaćaju neovisno
o tome koje je cjepivo
korišteno.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

U prvom vikendu svibnja u Hrvatskoj ostvareno više od 157 tisuća turističkih noćenja

Prema podacima sustava eVisitor, koji sadrži turistički promet ostvaren u komercijalnim i nekomercijalnim objektima te nautičkom charteru (sustav eCrew), u Hrvatskoj je tijekom prvog vikenda u svibnju, odnosno u razdoblju od petka, 30. travnja do ponedjeljka, 3. svibnja 2021. godine ostvareno 41 400 dolazaka i više od 157 tisuća noćenja. Od toga su strani turisti ostvarili gotovo 23 tisuća dolazaka i 112 tisuća noćenja.

Direktorica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj Ivana Herceg

U Hrvatskoj je u razdoblju od siječnja do kraja travnja ostvareno 592 000 dolazaka i preko 2 milijuna noćenja, što je u dolascima 90 posto iz istog razdoblja lani, od toga su inozemni gosti ostvarili gotovo 203 000 dolazaka i više od 1 milijun noćenja. Pritom je najviše noćenja ostvareno u Istri, na Kvarneru i u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a gledajući po destinacijama u Zagrebu, Rovinju, Splitu, Zadru, Poreču, Opatiji i Dubrovniku. Najviše noćenja ostvarili su turisti iz Njemačke, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Italije, Češke, Austrije i SAD-a. „Možemo reći da se predstavništvo Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj također može pohvaliti lijepim brojkama, za sada smo zadovoljni. Naime, znamo da su mađarski državljani tradicionalno najčešći u Hrvatskoj tijekom ljetnih mjeseci, ali u ova prva četiri mjeseca zabilježili smo 4 200 dolazaka mađarskih gostiju. To je u usporedbi s lanjskom godinom otprilike 60 posto dolazaka, dok je noćenja bilo gotovo 18 tisuća, što je 90 posto lanjskih noćenja, s tim da trebamo znati kako su prošle godine siječanj, veljača i veliki dio ožujka bili bez korone. Tako da su ove brojke jako dobre i ja sam jako optimistična, vjerujem da će Mađari i ove godine pohrliti u Hrvatsku i uživati u njenim ljepotama”, rekla nam je direktorica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj Ivana Herceg. Dobra je vijest da osobe pri boravku u zatvorenom prostoru, posjećivanju hotela, restorana, kulturnih zbivanja ne trebaju predložiti potvrde o svom zdravstvenom stanju. Intenzivno se provodi program cijepljenja u Hrvatskoj u turističkom sektoru, pri kojem su prioritetni zaposlenici koji ostvaruju najviše kontakata s gostima i zaposlenici koji zbog prirode posla nisu u mogućnosti osigurati kvalitetnu socijalnu distancu, poglavito u zatvorenim prostorima ili su direktno u kontaktu s proizvodima koji idu pred gosta.

Uvjeti za ulazak mađarskih državljana bez potvrde o cijepljenju u Republiku Hrvatsku su predočenje potvrde o negativnom PCR ili brzom antigenskom testu na SARS-CoV-2 koji je naveden na Zajedničkoj listi brzih antigenskih testova koje međusobno priznaju države članice Europske unije, a koju objavljuje Europska komisija, ako nalaz testa nije stariji od 48 sati od trenutka testiranja do dolaska na granični prijelaz, predočenje potvrde o cijepljenju za osobe kojima je prošlo 14 dana od cijepljenja drugom dozom cjepiva protiv COVID-19 ili od cijepljenja jednom dozom, ako se radi o cjepivu koje se prima u jednoj dozi te predočenje pozitivnog PCR ili brzog antigenskog testa, kojim se potvrđuje da se osoba oporavila od infekcije virusom SARS-CoV-2, pri čemu je taj test napravljen unatrag 180 dana, a stariji je od 11 dana od dana dolaska na granični prijelaz, ili predočenje potvrde o preboljenoj bolesti COVID-19, izdane od liječnika. Određivanje samoizolacije po dolasku u Republiku Hrvatsku uz mogućnost PCR ili brzog antigenskog testiranja na SARS-CoV-2, a u slučaju nemogućnosti testiranja samoizolacija traje 10 dana. Ako je osoba preboljela COVID-19 i ima liječničku potvrdu o preboljenju ili pozitivan nalaz PCR ili brzog antigenskog testa - BAT te je nakon preboljenja cijepljena najmanje jednom dozom cjepiva, izuzeće od obveze predočenja negativnog PCR ili brzog antigenskog testa - BAT ili samoizolacije produljuje se do pet mjeseci od primjene cjepiva.

„Pozitivno je što prilikom povratka u Mađarsku bez potvrde o cijepljenju Mađarska prihvaća PCR testove napravljene u Republici Hrvatskoj. Hrvatska radi na tome da se osiguraju dodatni punktovi u svim županijama, turističkim destinacijama kako bi se svi turisti mogli testirati u Hrvatskoj - na taj način imali bi valjane dokumente kada se vraćaju u svoju državu. Jako je bitno da se turisti informiraju gdje se mogu testirati”, izjavila nam je Ivana Herceg pridodavši da su brojni hotelijeri i neke destinacije najavili da će sufinancirati troškove testiranja. Za brži prelazak granice preporuča se da se popuni obrazac EnterCroatia.

Kako nam je najavila direktorica Ivana Herceg u nadolazećem periodu započinje intenzivnija kampanja predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj. Naime, 6. svibnja 2021. održana je online radionica za koju je bio iznimno velik interes kako subjekata iz Mađarske tako i iz Hrvatske. Prvom prilikom će se održati i susret s predstavnicima najznačajnijih mađarskih medija na kojem će se predstaviti trenutne mjere ulaska u Republiku Hrvatsku i povratka u Mađarsku, sve što se u Hrvatskoj u međuvremenu otvorilo od novih objekata, atrakcija, kampanja i novih linija za Republiku Hrvatsku. Najznačajnije je da će se započeti intenzivnija kampanja krajem svibnja, sajamske i prezentacijske aktivnosti su za sada na čekanju, ali će započeti prvom mogućom prilikom, kad popuste sigurnosne mjere. Važno je napomenuti kako će pored vlakova Regiojeta (HG 11, str. 16) od srpnja prometovati dva puta tjedno i aviolinija između Budimpešte i Zadra, kojom operira Ryanair.

Kristina Goher

Spomenik Uskrsnom Isusu

Hrvatska samouprava sela Udvara podigla je spomenik u samom centru sela, shodno zavjetu koji su zastupnici dali u proljeće 2020. godine kada nas je zahvatila pandemija koronavirusa. Spomenik je posvećen 25. travnja na Markovo. Nakon okupljanja u mjesnoj crkvi i svećanih riječi pečuškog biskupa Lászlóa Felföldija, povorka na čelu s biskupom i župnikom Zsoltom Czigrányijem uputila se prema mjestu gdje je postavljen križ Uskrsloga Isusa Krista. Nazočne je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Marta Barić Rónai, a među prvima oca biskupa, generalnog konzula Dragu Horvata, glasnogovornika Hrvata u mađarskom Parlamentu Jozu Solgu, predsjednika HDS-a Ivana Gugana i načelnika Udvara Artúra Zsdrála. Spomenik su otkrili generalni konzul Drago Horvat i predsjednik HDS-a Ivan Guban, a posvetio ga je biskup László Felföldi. Događaj je uljepšala i pjesma Ženskog pjevačkog zbora Augusta Šenoe. Organizaciju priredbe potpisali su Hrvatska samouprava Udvara i Hrvatska referatura Pečuške biskupije.

Prepuna udvarska crkva, okupljeni vjernici doduše bez slušene svete mise, dočekali su razdragana lica biskupa svoje biskupije. U ime Hrvatske narodnosne samouprave Udvara i Hrvatske referature Pečuške biskupije srdačno su ga pozdravili i predali skromni poklon zastupnici hrvatske samouprave Udvara Ivana Božanović i Petar Balaž. Čitano je evanđelje, pjevao je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, a biskup je pozdravio okupljane izražavajući radost susreta.

(Iv. 12,31-36a)

»Sada je sud ovomu svijetu, sada će knez ovoga svijeta biti izbačen. A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi.« To reče da označi kakvom će smrću umrijeti. Nato mu mnoštvo odgovori: »Mi smo iz Zakona čuli da Krist ostaje zauvijek. Kako onda ti govoriš da Sin Čovječji treba da bude uzdignut? Tko je taj Sin Čovječji?« Isus im nato reče: »Još je malo vremena svjetlost među vama. Hodite dok imate svjetlost da vas ne obuzme tama. Tko hodi u tami, ne zna kamo ide. Dok imate svjetlost, vjerujte u svjetlost da budete sinovi svjetlosti!«

Između ostaloga biskup je rekao: Uskrsnuće Krista, prelijep je blagdan. On okuplja zajednicu. Danas se posvećuje i žito. Slavimo i majke. Sve su to manifestacije zajedničke vjere. Plodova života. Sjeme stavljamo i čekamo da izraste. Molimo se da izraste. Ali dobro trebamo pripremiti tlo. Molimo se za majke, i obitelji. Obitelj sije. Daje život, kako bi on dalje bio poklanjan. Služiti za-

Spomenik Uskrsnom Isusu u središtu sela

jednicu seosku, nacionalnu, hrvatsku, vjersku, to je put u Isusu. Služiti. I iza nas je spomenik Uskrsloga Isusa. Uskrsli Krist se rađa iz križa, patnje, smrti i predanog života. Radilo se o tada uobičajenom svakodnevnom događaju, jednoj kazni za koju je kažnjenik kažnjen raspećem na križu. Tada uobičajenom izvršenju kazne. Ali smrt je postala život i znak za tisućljeća, priča o žrtvi, patnji i uskrsnuću. I majke su razapete za dobro obitelji, djece, života, sreću, ljubav i žrtvu, davanje života. Tu su i samozatajni očevi. Radost sjemena koje raste, koje služi je služba zajednici. Predani majčin i očev život je zrno pšenice u zemlji koje izniče u plod. Svoj život dugujemo mnogim, mnogim životima, žrtvama svojih roditelja, baka i djedova.

„U nedjelji smo zvanja“, rekao je biskup. „Ali ne samo svećeničkih zvanja, već i svih onih koji su u službi zajednice, hrvatske seoske zajednice, naroda. Oni siju sjeme pšenice. Daju svoj život i svoje vrijeme kako bi urodilo plodom na korist zajednici. Pozvao se na Evanđelje po Ivanu koje govori: dobar pastir se odriče vlastitog života za svoje ovce, a plaćenik (pastir), on nije istinski pastir, njemu ovce ne pripadaju. On, kad vidi da dolazi vuk, napušta ovce i bježi. Ostavlja ih, brine se tek o sebi. Za one koje je meni

Mladi u narodnoj nošnji

U povorci

Dio nazočnih

selu, onda je ona na hrvatskom jeziku. Državno tajništvo za narodnosti i vjerska pitanja drugu je godinu za redom preko Fonda „Gábor Bethlen” oglasilo natječaj za obnovu križeva krajputaša i za podizanje novih križeva. Natjecala se 2021. godine i Hrvatska samouprava Udvara te dobila potporu od 650 tisuća forinti. Trećina je to iznosa od dva milijuna forinti koji je uložena u podizanje spomenika Uskrsnom Isusu.

Biskup L. ászl6 Felföldi ispred spomenika

namijenio život trebam se boriti, trebam ih obraniti, kako u obitelji tako i službi, pozivu. Trebam im pomoći da život bude bogatstvo i sreća. Biskup Felföldi zahvalilo se svima kojima se rodila ideja spomenika Uskrsnom Isusu. Jer on je život. Za dobar urod potrebna je žrtva.

Tročlano zastupničko tijelo Hrvatske samouprave Udvara, uz predsjednicu Martu Barić Rónai, zastupnici Ivana Božanović i Petar Balaz posebnu pozornost pridaju okupljanju malobrojne vjerske zajednice udvarskih Hrvata. O vjerskom životu brine se župa iz Mišljena. Zato više puta godišnje Hrvatska samouprava Udvara organizira hodočašća kako u matičnu domovinu Hrvatsku, tako u Mađarskoj, a i u Međugorje. Svetih misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi nema. Tek prigodne, jedna do dvije godišnje, ako se misa održava uz neku veću hrvatsku priredbu u

vara”. Napis je na tamnosivom mramoru, dok je na bijelom križu sa strane napis „Isten Aldására.”

Branka Pavić Blažetin

Dio uglednika s domaćinima

Santovačka hrvatska škola

Sljedećih godinu dana u znaku gradnje i značajnih jubileja

Povratkom djece u vrtić i učenika nižih razreda u učionice i učenički dom 19. travnja nastavljena je redovna nastava u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu. S obzirom na popuštanje protuepidemijskih mjera 10. svibnja očekuje se i povratak viših razreda, koji do tada i dalje sudjeluju u nastavi na daljinu. U međuvremenu koncem travnja održani su i upisi za školsku godinu 2021./22. Kako nas je obavijestio ravnatelj Joso Šibalin, tom prigodom upisano je 16 prvaša, ali se očekuje da bi taj broj mogao biti i veći, što u biti znači da će se održati približan broj polaznika. Za sada je u malu vrtićku grupu upisano desetero djece. Jednoj od triju prvih poslijeratnih hrvatskih škola u Mađarskoj osnovanih 1946. godine, koje su se održale do danas predstoji uistinu izazovna godina. Naime, sve je spremno za rušenje stare zgrade, nakon čega će započeti godinama

Stara zgrada spremna je za rušenje

Povratak u školu – učenici nižih razreda za vrijeme odmora

Učenici 2. razreda

Učenici 4. razreda

Učenici 1. razreda

iščekivana gradnja druge faze učeničkog doma i škole. Podsjetimo kako će u jesen ove godine započeti jubilarna, 75. školska godina santovačke škole koja je od 2000. godine u vlasništvu Hrvatske državne samouprave. Nakon što je 1992. došlo do razdvajanja do tada zajedničkog školstva Hrvata i Srba u Mađarskoj, santovačkoj školi vraćeno je izvorno, hrvatsko ime i peda-

goški program. Tako sljedeće školske godine obilježavamo i 30. godišnjicu samostalnog školstva Hrvata u Mađarskoj, a ravnatelj Šibalin obilježiti će 25. godišnjicu ravnateljskog rada. Nova školska godina proteći će u znaku velikih događaja i obljetnica, a kruna će zasigurno biti dovršetak dogradnje učeničkog doma i škole.

S.B.

Javna zaklada za hrvatski odgoj i obrazovanje u Pečuhu

Još davne 1999. godine Hrvatska samouprava grada Pečuha utemeljila je Javnu zakladu za hrvatski odgoj i obrazovanje u Pečuhu. Od njenog utemeljenja do prerane smrti predsjednik peteročlanog Upravnog vijeća Javne zaklade bio je ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krleže Gábor Győrvári. Kako nam je rekao predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha dr. sc. Stjepan Blažetin ovih se tjedana radilo na izboru novih članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora Javne zaklade. Od nekadašnjih članova nekolicina je preminula, a neki su već u mirovini i poodmaklim godinama. Svi dosadašnji članovi su se odrekli članstva i izabrani su novi. Javna zaklada je samostalni pravni subjekt, s tim da je Hrvatska samouprava Pečuha njen osnivač, što joj daje određena prava. Sjednice saziva i odluke donosi Upravno vijeće.

Na sjednici održanoj 16. ožujka koju je sazvao predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha dr. sc. Stjepan Blažetin temeljem prijedloga Hrvatske samouprave Pečuha potvrđeni su članovi Upravnog vijeća i Nadzornog odbora Javne zaklade za hrvatski odgoj i obrazovanje u Pečuhu te je izabran i predsjednik Upravnog vijeća i osobe koja će supotpisivati sve dokumente. U sastavljanju zapisnika sudjelovala je odvjetnica dr. Erika Temesi.

Upravno vijeće Javne Zaklade čine dr. sc. Timea Bockovac, Mária Dudás Gyöngyös, Gergely Kovács, Leonóra Lowescher i Lídia Sztanics. Tri predstavnika Osnovne škole i gimnazije Miroslava Krleže, jedan predstavnik vrtića Miroslava Krleže i jedna predstavnik Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Sveučilišta u Pečuhu. I u Nadzornom odboru Javne zaklade svaka od navedenih jedinica ima predstavnika, a to su Vjekoslav Blažetin, Renáta Bozsánovics i Ágnes Tomola Ott.

Sjednica članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora

Za predsjednicu Upravnog vijeća izabrana je Mária Dudás Gyöngyös, koja je članove Upravnog vijeća i Nadzornog odbora upoznala s važećim osnivačkim dokumentom i navedenim ciljevima Javne zaklade, kao i osnovnim principima funkcioniranja.

Cilj je što uspješni rad Zaklade u nadolazećem periodu. Stoga se pozivaju svi zainteresirani i ovim putem da 1% svoga poreza uplate na porezni broj 1831 5969-1-02 s naznakom Kőzalapítvány a Pécsi Horvát Nevelésért – Oktatásért. *B.P.B.*

Vrijeme pandemije

Srednjoškolska hrvatska stipendija

Hrvatska samouprava Pečuha dva puta godišnje raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolcima koji imaju prebivalište u Pečuhu. Dva puta godišnje dodjeljuju se po tri stipendije u vrijednosti od 50 000 forinti za srednjoškolce pripadnike hrvatske zajednice u Pečuhu. Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju učenici koji ispunjavaju sljedeće opće uvjete: pripadnost hrvatskoj zajednici, prebivalište u gradu Pečuhu, prosjek ocjena u prethodnom polugodištu najmanje 4,00. Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju kandidati su dužni priložiti: dokaz o prebivalištu, potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da je kandidat polaznik škole, od strane ravnatelja ovjereni preslik svjedodžbe o uspjehu, kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici. Na svaki javni poziv javi nam se više natjecatelja od broja objavljenih stipendija, a mi najboljima dodjeljujemo stipendije, rekao nam je predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha dr. sc. Stjepan Blažetin. U prvom polugodištu školske godine 2020./2021. stipendiju su dobile Bianka Bosnyák, Dorina Hilmer i Fruzsina Ronta.

„Hrvatska knjiga u Mađarskoj od 1918. do 2015.“

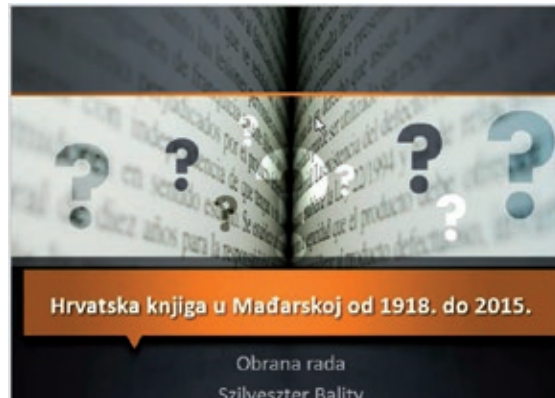
U petak, 26. ožujka 2021. godine doktorand Poslijediplomskog studija Kroatistike Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Szilveszter Bality imao je javnu obranu doktorskog rada. Naslov rada je „Hrvatska knjiga u Mađarskoj od 1918. do 2015.“

Mentori Szilvesztera Balitya bili su prof. dr. sc. Vinko Brešić i dr. sc. István Blažetin (Stjepan Blažetin).

Članovi povjerenstva za obranu rada bili su predsjednica povjerenstva izv. prof. dr. sc. Marina Protrka Štimatec, te članovi povjerenstva prof. dr. sc. Vinko Brešić i prof. dr. sc. Irvin Lukežić (Filozofski fakultet u Rijeci). Kandidat je uspješno obranio svoj rad i stekao akademski stupanj doktora znanosti iz znanstvenoga područja humanističke znanosti, polje filologija, grana kroatistika.

Javna obrana doktorskoga rada mogla se pratiti preko poveznice: Microsoft Teams meeting.

Branka Pavić Blažetin

Doktorski rad Silvestra Balića – ocjena

Hrvatska knjiga u Mađarskoj od 1918. do 2015.

Silvester Balić

Doktorski rad Szilvesztera Balitya pod naslovom Hrvatska knjiga u Mađarskoj od 1918. do 2015. otisnut je na 240 stranica teksta i organiziran u osam poglavlja kojima su pridodani zaključak, popis literature i prilog te sažetak rada, podaci o mentorima i, na kraju, životopis i bibliografija autora. Prilogu radu s naslovom Popis hrvatskih izdanja u Mađarskoj od 1918. do 2015., u tabličnom prikazu donešen od 185. do 238. stranice, sadrži nešto više od 1100 jedinica na temelju kojih se, u odnosu prema vremenu, mjestu i jeziku publikacije analizira politika nakladništva na hrvatskom jeziku u Mađarskoj, odnosno na prostoru koji se nalazi unutar današnjih granica Mađarske. Među njima je istaknuto nekoliko dosada nepoznatih publikacija (npr. list „Topol“), a posebna je

pozornost dana školskim udžbenicima čiji je kontinuitet i promjene moguće pratiti do današnjih dana. U obzir su uzeti postojeća istraživanja ovih izdanja, sadržaj digitalnih kataloga i zbirke državnih i regionalnih knjižnica, ali i dodatni izvori do kojih je autor došao terenskim radom i uvidom u rad arhive lokalnih zajednica i pojedinaca.

U pristupu predloženoj temi doktorand polazi od tvrdnje da je nakladnička djelatnost Hrvata u Mađarskoj još neistražena te da se tek u novije vrijeme pokušavaju učiniti prvi koraci. Pri tom je naišao na nekoliko izazova od kojih je prvi razasutost i neusustavljenost izvora, zatim i nedostatak sličnih istraživanja na koja bi se mogao osloniti. Polazeći od dostupne građe, izdanja knjiga, kalendara, časopisa i novina po arhivima i knjižnicama koja se nalaze prvenstveno u fondusima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Državne knjižnice Széchenyi (Országos Széchenyi Könyvtár) u Budimpešti, uključio je i druge, neinstitucionalne izvore: lokalne i pojedinačne. Tako dobiveni korpus pod operativnim pojmom „nakladništva Hrvata u Mađarskoj“ definira prema spomenutim trima glavnim kriterijima: vremenskome, prostornome (geografskome) i jezičnome, dakako, s publikom kao u svim slučajevima poveznim faktorom. Početak istraživanja vezuje uz povijesno koncipiranje sintagme „Hrvati u Mađarskoj“, u vrijeme odvajanja dijela hrvatske zajednice od svoga matičnog korpusa nakon Prvog svjetskog rata i ras-

Trenutak za pjesmu

Kada prah ustaje

Skoro će u prah
lastavičja gnijezda
i mi ćemo leći duboko
u postelje
a da nisi provjetrila smrt.

A nije da nisam tražio
i pohranjivao ti na tijelu
najtanji zvuk dodira
najljepšeg zvona u suton.

Odavna se moliš
zbog mog jezika
poradi kojeg propadam
u strašno neznanje
još uvijek ne zna mi
sudbinu
prah iz utrobe.

Slavko Jandričko

Tisak za Hrvate u Mađarskoj

pada dotadašnje zajedničke države Austro-Ugarske Monarhije. Prema geografskom kriteriju u korpus uključuje izdanja koja su u povijesno i politički dinamičnom razdoblju nastajala unutar današnjih granica Mađarske, imajući na umu da su zapravo identične s onima nakon Prvog svjetskog rata. Dok je jezik zadan (hrvatski), publika je manje homogena, jer je objektivno već u startu u pravilu bilinvalna, no primarno okrenuta hrvatskome materinjem jeziku kao glavnoj manifestaciji i, kako se ističe, čuvaru kolektivnoga identiteta. Kao krajnji cilj rada kandidat je postavio usustavljen i opisan istraživački korpus kao polazište za sva buduća nova istraživanja. Paralelno s opisom, na hermeneutičkoj razini, slijedio je do sada neistražen proces kulturne identifikacije Hrvata u Mađarskoj, koji se pokazuje dinamičan, tj. promjenjiv i nestabilan. Na koncu, prateći nakladničke prakse, uputio je i na trendove i važnije faktore („sile pokretnice“) koje će u doglednoj budućnosti usmjeravati kulturni i politički život hrvatske zajednice u Mađarskoj

U odnosu prema odabranoj građi rada autor u svom radu bira dijakronijski slijed izlaganja i interpretacije, orijentirajući se prema prepoznatljivim cjelinama povijesti Mađarske i prema manjinskoj politici koja je vođena u pojedinim razdobljima. U skladu s time, nakon prvih dvaju poglavlja u kojima se određuje metodologija i opseg istraživanja te imenuju ključne odrednice i pojmovi (knjiga, identitet, subetničko, tisak i nacija), glavnina rada slijedi povijesni pregled nakladništva – do vremena Austro-Ugarske do suvremenog doba. U završnom poglavlju središnjeg dijela rada zasebno se analiziraju školski udžbenici i to iz perspektive njima

inherentnog nacionalnog identiteta, također u dijakronijskom slijedu, ali kroz tri razdoblja: između dvaju svjetskih ratova (1918.-1944.), u socijalizmu (1945.-1989.) i nakon demokratskih promjena (1990.-2015.).

Primarni cilj istraživanja, kako je naveden u uvodnom poglavlju, jest prikupljanje i analiza „tiskane baštine“, odnosno određivanje bibliografskog opisa kao temeljnog istraživanja pisane kulture određene zajednice. Same te pripremne radnje dovele su kandidata do, ranije spomenutih, poteškoća – najprije u sabiranju definiranog korpusa i prikupljanju bibliografije, a zatim i u njihovom postavljanju prema analognim istraživanjima teme, te izdvajanja i opravdavanja vlastitu istraživačku perspektivu i pristup terminima. Svoj rad dovodi u vezu s istraživanjem posebnog segmenta kulture subetničke zajednice, ali i tzv. narodnim istraživanjima ili studijama manjina koji se izdvajaju i u istraživanjima Mađarske kulture (str. 12). Kroz cijeli rad autor se s punim pravom referira na istraživanja i stanje u Mađarskoj i u domaćoj znanosti, te, posebno, na odnos prema manjinskoj književnosti, kulturi i identitetu – kroz različita razdoblja mađarske po-

vijesti. Tako, implicitno, ali i na ključnim mjestima u radu eksplicitno, ističe važnost ovog liminalnog područja za obje zajednice, hrvatsku i mađarsku. U razumijevanju identiteta hrvatske manjine u Mađarskoj autor se referira na shvaćanje nacije A. i J. Assmana, E. Gellnera i B. Andersona kojima okvirno ocrtava perspektivu vlastitog rada upućujući istovremeno i na nedostatak kroatističkih, povijesnih i etnoloških istraživanja (str. 22.) koje bi i njegovu pristupu dale dodatnu potkrepu i slojevitost. Usmjerenost na perspektivu stvaranja i očuvanja nacionalnog identiteta u izdavaštvu na hrvatskom jeziku podupire koherentnost i cjelovitost rada čija je posebna vrijednost u izdavanju i osvjetljavanju zanemarenog dijela kulturne baštine koja je iznimno vrijedna za obje matice – hrvatsku i mađarsku, pogotovo u svjetlu spoznaje o problemima s kojima se u najnovije doba manjinska zajednica suočava, a tiču se najviše kontinuiranog pada broja govornika. Baveći se manjinskim politikama Mađarske u značajnom razdoblju od 1918. do 2015. godine rad rezimira i usustavljuje do sada poznate spoznaje o književnosti i kulturi hrvatske manjine, te upućuje na do sada zanemarivane publikacije, istraživačku perspektivu i nove istraživačke mogućnosti u području kroatistike, etnologije, politologije, povijesti i drugih disciplina.

Ocjena Povjerenstva za obranu u sastavu: *prof. dr. sc. Vinko Brešić, redoviti profesor u mirovini*
redoviti prof. dr. sc. Irvin Lukežić
izv. prof. dr. sc. Marina Protrka Stimec

O hrvatskim tragovima u Mađarskoj

Razglednica iz Osijeka

Dobio sam izvanrednu priliku života! U prosincu 2020. godine Vlada Republike Hrvatske objavila je stipendiju za Hrvate koji žive u inozemstvu za učenje hrvatskog jezika. Podržavaju učenje jezika 140 ljudi iz cijelog svijeta za one koji mogu dokazati svoje hrvatsko podrijetlo. Poziv sam vidio oko Božića 2020. godine, a 7. siječnja 2021. bio je krajnji rok za prijavu.

Već dugo želim naučiti svoj materinji jezik, ali nažalost do sada nisam uspio. Doživio sam ovu stipendiju kao priliku bez presedana. Trebalo je to brzo odlučiti. Moja obitelj i moji dragi hrvatski znanci potaknuli su me da pokušam, pa sam predao prijavu. Moglo se prijaviti u Zagreb, Split, Rijeka i Osijek. Prijavio sam se u Osijek. Zbog neizvjesnosti pandemije objava rezultata je odgođena. Sredinom veljače ispostavilo se da sam uspio dobiti stipendiju, nastava je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku. Ni u Hrvatskoj nema nastave na sveučilištima, ali hrvatska država dopustila je tečajeve jezika. Stoga mogu sudjelovati u redovnom obrazovanju. Nastava je započela 15. ožujka, a završava 11. lipnja. Izuzetno sam sretan što sam ovdje i nadoknađujem sve ono što mi život do sada nije dao. Naša dosadašnja učiteljica bila je Maja Glušac, koja je nakon lijepog poziva na popodnevnu kavu napisala sljedeće: „Hvala ovim dragim ljudima zbog kojih je moj posao bio užitak i zadovoljstvo! Hvala vam na ogromnoj želji za učenje hrvatskoga jezika, na pozitivnoj energiji, lijepim riječima, na brojnim pitanjima i svim napisanim domaćim zadaćama!“. Živim u studentskom domu, mogu ovdje i jesti. S kolegama puno hodamo gradom i zaista sam zatvorio ovaj grad u svoje srce.

Potičem druge da se prijave sljedeće godine ako mogu, i neka potiču učenje jezika kod članova svojih obitelji, koji iz nekog razloga do sada nisu mogli u potpunosti savladati hrvatski jezik. Želim nastaviti, još uvijek imam velike planove što se tiče učenja hrvatskog jezika.

Attila Szoboszlai

„Razgovor ugodni“ uz kavu i kolače...

Na fotografiji slijeva Veronika Vidmar iz Brazila, doc.dr.sc Maja Glušac, Attila Szoboszlai i Renato de Lucca također iz Brazila

Podržite HOŠIG-ovu zakladu!

Mađarski porezni obveznici u svibnju 1 % lanjskog poreza na dohodak među ostalim mogu donirati i civilnim udrugama. Na doniranje sredstava pozvala je i Zaklada budimpeštanskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma, koja uplaćte prima s pozivom na „HOŠIG -Zaklada za hrvatsku prosvjetu i kulturu“, porezni broj 18155112-1-42. Zaklada je osnovana 1995. godine, a njen predsjednik je bivši ravnatelj hrvatskog đačkog doma i roditelj Ladislav Romac. Naime, hrvatskoj školi prijeko je potrebna financijska potpora koja omogućuje unapređenje odgojno-obrazovnog rada i ostvarenje kulturne misije škole. Sredstva zaklade prvenstveno omogućuju jezičnu izobrazbu učenika, edukativne izlete u maticu, putovanje gimnazijalaca 11. razreda u Dubrovnik, te program škole u prirodi u Crikvenici za učenike 3. i 4. razreda, koji se ostvaruje u okviru višegodišnje suradnje sa zagrebačkom Osnovnom školom „Ante Kovačić“.

Foto: HOŠIG

Na žalost, od početka pandemije koronavirusa škola nije mogla ostvariti većinu navedenog pa su donirana sredstva uložena u školski informacijski sustav, koji se planira dodatno unaprijediti. Zahvaljujući razvoju sustava školske priredbe poput svečanog otvaranja školske godine, Tjedna hrvatske kulture i dodjele Narodnosne stipendije mogle su se pratiti online. Sustavu mogu pristupiti i roditelji učenika. Podržite HOŠIG-ovu zakladu, jer time će se povećati mogućnosti i financijski izvori škole, te unaprijediti svi oblici odgojno-obrazovnog rada!

Kristina Goher

Preminuo bivši kemljanski farnik, časni desetnik i kanonik U spominak Karolu Klemenšiću (1934. – 2021.)

Mi se nismo poznali prlje, ali 2003. ljeta na 30. jubileju farskoga službovanja u Miloradićevoj Kemlji, uspili smo s njimi napraviti intervju za naš list. U prvom trenutku su se duboko razmišljali, hoće li nas uopće nutra pustiti na njev farof. I kad smo je uvjerali o našoj dobroj namjeri i znatiželji za njimi, od minute do minute su otprili pred nami zanimljivi svijet. Dali su nam viditi čovjeka ki ima smisao za humor, ljubitelja muzičkoga benda Republic, svitskoga putnika željnoga znanja, ki je imao sriću poiskati i egzotične zemlje kot Kambodža, Vijetnam, Brazilija, iako im se dičinja sanja nije ugodala da projdu u misiju. Pobožni ljudi, mati i sestre ter teta Vera iz Prisike čuda su molile da zajdu na duhovnički put. Nigdar nisu se kanili dičiti s

dobrimi čini, koliko su dali siromahom i ljudem u nevolji. Koljnofac od rođenja, ki se je rijetkokrat vrnuo domom, jer se je od sela otkinuo, ali ki se je zano dobro ćutio u Kemlji, blizu Jure i Staroga Grada. Pametimo je i po najboljoj talijanskoj kavi Segafredo Intermezzo, ku smo po prvi put kod nji kušali. Školnik su bili u Prisiki, seminarist u Juri i tuvaruš undanskomu Joški Preču, s kim su lani svečevali i dijamantnu mašu u jurskom duhovničkom domu. Ljeta 1960. su bili u Juri posvećeni za farnika, kapelanstvo su odslužili u Halásziju, zatim su poslani u Szőny, Vitnyéd, Rábaszentmihály i Rábacsécsény. Ljeta 1973. su bili zaređeni za dušobrižnika Hrvatske Kemlje, a skrbili su se i za Ugarsku Kemlju, od 1979. do 2013. ljeta. Deset ljet manje nego njev prethodnik, slavni Mate Meršić Miloradić. Renoviranje farofa i crikve, upoznavanje naroda, nije lako išlo, ali s vrimenom su se naučili na Kemljance, kot i oni na nje. 1. augustuša 2013. ljeta su stupili u mirovinu, ispunjujući 53-ljetnu službu duhovnika, a svoje mirovinske dane proveli su skupa s prijateljem Joškom Prečom u jurskom Domu za umirovljene duhovnike. Lanjski odlazak prijatelja gvišno je bilo teško pretrpiti, a 4. majuša, utorak jutro iz jurske bolnice su se u 87. ljetu svojega žitka, i oni otpravili za njimi. Domom, u vjekovječno blaženstvo. Gospodin su bili jedan od zadnjih farnikov ki su još po hrvatski služili naš majucki gradišćanskohrvatski narod. „Ja si mislim čudaputi, ako su i teškoće, ali da ne cijenu moje djelo, da skoro i nij' vridno, ali ni onda svoju volju nisam zgubio, aš znam koga služim. I ta će nam i pomoći, ne? Tako nisam zgubio vjeru, niti ufanje. Ča sijem malo zraste, moguće da će to kasnije roditi, kasnije će donesti svoj plod“, tako ste rekli, a mi bi se danas isto tako htili k tomu držati. Sveta maša za pokojnoga farnika, časnoga desetnika i kanonika će se prikazati 14. majuša, u petak, početo od 10 uri, u jurskoj crikvi sv. Duha, a potom će se pokojni otprohoditi do vječnoga doma, do duhovničke parcele cimitora Győr-Nádorváros. Neka milosrdni Bog udili svojemu vjernomu slugi vjekovječni spokoj! Svitlost vjekovječna neka im sviti!

Timea Horvat

Prošli su mat i sin

In memoriam Marianna Libricz-Henić (1944. – 2021.) i Roland Henić (1973. – 2021.)

Duplasti sprohod je bio 1. majuša, u Petrovom Selu u mjesnom cintiru. Za teškim betegom u sambotelskom špitalju preminula je 4. aprila, na svoj rođendan i na Vazmenu nedilju, bivša odgojiteljica petroviske čuvarnice i negdašnja peljačica Kluba penzionistov Marianna Libricz-Henić. Pokojna je od 1964. ljeta bila zaposlena u mjesnoj čuvarnici i sve do mirovine, kroz 36 ljet, je odgajala petroviske generacije. Kad je stupila u zaslužne dane počivanja i onda se nije odaljila od društvenoga žitka. Kad je na poziv bivšega načelnika Viktora Kohutha, 25. aprila 2012. utemeljen Klub penzionistov u Petrovom Selu, ona je zašla na čelo društva. Kotrigi su redovno skupastali, čuvali mjesne običaje, aktivni su bili na seoski priredba, organizirali su izlete, svečevali su skupa važne jubileje.

Peljačici je tako kot u svemu i u ovom poslu, prvenstveno u administraciji i organizaciji, pomagao nje sin Roland, ki je od prvoga broja Petroviskoga glasnika (1994.) bio urednik na računalu, polag svoje sestre Kristine, a od 2001. ljeta prik šest ljet je tehnički pripravljaio za izdanje domaći informativni list kot odgovorni urednik. Zvana toga, rado i uvijek pripravan na pomoć, večkrat je s nami djelao u mjesnom studiju Lipa televizije. Kad je njegova mati pred dvimi ljeti pala s nog i zašla u stelju, on se je brigao oko nje, podvarao ju je sa strpljenjem i s ljubavlju. „Prava simbioza je bila njeva“, naglasio je to i petroviski farnik Tamás Várhelyi pri zbogomdavanju. Za smrćom matere i sin je vrijeda zašao u bolnicu, i u pondiljak, 26. aprila, naglo i neočekivano ostavio je za sobom ov svijet. U subotu su mati i sin skupa, ruka u ruki zbogomdali, kako su i živili prik dvadeset ljet dugo u petrovskoj Kossuthovoj ulici. Pokojnim željimo miran počivak, a s rodbinom se dilimo u dubokoj žalosti!

Tiho

Drávaszentmárton / Felsőszentmárton

Kako donosi list Somogyvármegye od 29. lipnja 1907. godine po novim dogovorima mijenjat će se imena brojnih naselja. Tako se planira da se naselje Drávaszentmárton preimenuje u Felsőszentmárton. U listu s nadnevkom od 15. studenoga 1908. godine donosi se točan popis 56 naselja koja su dobila novo ime. A uz novo ime dobila su i novi pečat. Nova imena su ubilježena u Ministarstvu unutarnjih poslova koje je i donijelo odluku o promjeni dotadašnjega imena.

Foto: AHHV HG

kupali brza rijeka je iznenada u jednom trenu odnijela nesretnog Istvána koji je potonuo i nestao. Njegovi prijatelji nisu se ni snašli, a tijelo nesretnika je voda odnijela. Za nekoliko dana tijelo utopljenika izbacila je Drava kod Novoga Sela.

— Tönkrejutott gazdák. A mágo-
csi Jutai-pusztán és Drávaszentmártonban
nagy tüzek voltak, amelyek 23 gazdát tet-
tek tönkre. Az alispán most a főszolgabi-
rákat utasította, hogy járásuk területén gyűj-
tést rendezzenek a kárvallott gazdáknak.

Požar je uništio imovinu Martinčana

U listu Somogyvármegye s nadnevkom 28. lipnja 1908. godine se piše o velikom požaru u Martincima. Oluja i grmljavina za-

hvatile su ovaj kraj na dan svetog Jakova, 1. srpnja. Grom je udario baš u jednu štalu koja se zapalila i za svega sat i pol vremena veliki vjetar je proširio požar u kome je izgorjela 31, uglavnom gospodarska zgrada. Okružne vlasti se nadaju kako stanovnici koji su ostali bez svega, ikakve imovine i spali na pro-sjački štap neće emigrirati u Ameriku. Vatra je uništila imovinu sedamnaest martinačkih gazdi.

Brza Drava

Drava je odnijela u svojim brzacima brojne živote. Proljeće i lje-to je posebice kobno za sve one koji neoprezno zagaze u njene vode i brzake. Tako je bilo i prije stotinjak godina, a tako je i danas. Opasna je i za plivače, ma kako privlačna bila. List Somogyvármegye s nadnevkom 22. kolovoza 1907. godine donosi tužnu vijest kako se u Dravi utopio István Kovács, žetelac iz Gornje Lendave koji je s prijateljima bio u nadnici u Tomašinu. Nakon napornog dana s prijateljima su se spustili do Drave kako bi se okupali i osvježili u njenoj hladnoj vodi. I dok su se

Promjena reda vožnje Šeljina – Starin

S nadnevkom 11. travnja Volánbusz Zrt. dostavio je planirani red vožnje Ministarstvu inovacije i tehnologije o planiranoj promjeni reda vožnje na autobusnoj liniji broj 5844 od Šeljina do Starina. Tako će u daljnjem autobus neradnim danima iz Šeljina polaziti prema Starinu u 17:50 umjesto 17:55. U Drávaiványi na autobusnu postaju kod mjesne crkve stiže u 17:53, u Starin stiže u 18:01, dok je kod okretišta u Starinu u 18:06. Radnim danima autobus polazi iz Starina prema Šeljinu od okretišta u 18:08, u Drávaiványiju je u 18:13, a u Šeljinu na autobusnom kolodvoru u 18: 21.

Odgoj u podravskoj regiji

Višenamjensko udruženje mini-regija Barč koje objedinjuje 26 naselja utemeljeno je 1. srpnja 2013. godine. Uz naselja koja su u Barčanskom kotaru udruženju se prključila i mjesna samouprava Hedrehelya. Ovo udruženje sa sjedištem u Barču uz ostalo upravlja i institucijom „Drávamenti Óvodák, Család-segítő és Gyermejköltési Szolgálat, Bölcsőde“, koja se brine za tople obroke stanovnika spomenutih naselja. Udruženje održava kuhinje u Babócsi, Bolhóu, Csokonyavisonti, Homok-szentgyörgyü, Kálmáncsi, Ladu, Lukovišću i Izvaru... Kuhinja je radila i radi i u vrijeme pandemije u skladu s epidemiološkim mjerama. Prikupljene su molbe za besplatne obroke i obroke koji se plaćaju, a 100% korisnika besplatnih obroka traži dostavu istih. U onim naseljima gdje udruženje nema svoju kuhinju seoski domari se brinu o isporuci obroka djeci tri puta dnevno (doručak, ručak, večera). Tamo gdje je u mjestu postoji kuhinja dostavu obroka obavljaju roditelji.

Predsjednik udruženja Tamás Reiz i parlamentarni zastupnik László Szászfalvi

Mala stranica

Za spretne ruke

Uljepšaj svoj ili mamin vrt!

Uz riječno korito ili jezero prikupi kamene oblutke malo većih dimenzija. Za bojenje bi najbolje bilo imati akrilne boje, ali ti mogu poslužiti i tempere. Bubamare su najčešće crvene, narančaste ili žute boje u prirodi, ali ti možeš pustiti mašti na volju i napraviti plave, zelene i ljubičaste... Odaberi osnovnu boju i oboji sve osim glavice bubamare, koju oboji crnom bojom. Kad se podloga dobro osuši na tijelu napravi crne točkice, a na glavi nacrtaj oči. Stavi ih u vrt ili u teglu s cvijećem koju imaš na balkonu.

Vic tjedna

S Učiteljica na matematici poziva Ivicu kod ploče.

– Vidiš li ti u čemu je greška, Ivice?

– Vidim – kaže Ivica – greška je što se danas nisam pravio da sam bolestan!

Lepršave haljine za proljeće i ljeto

Svima vama sigurno je već dosta zatvaranja, online nastave, života bez druženja. Dolaskom proljeća i poboljšanjem epidemiološke situacije postupno se otvaraju mogućnosti za izlaske, za kavu na terasi, makar i s manjim brojem prijatelja. Za razliku od zime, kada se odijevamo u slojevima, proljeće i ljeto je godišnje doba kada je sasvim dovoljan jedan komad odjeće, ali baš zbog toga taj jedan komad mora biti fenomenalan. Kada razgledate modu za proljeće i ljeto 2021. prvo što vam upada u oči su prekrasne haljine, a posebno lepršave ljetne haljine. Čini se kako su se svi dizajneri udružili u namjeri da nas oraspolože u pandemijske dane, i to prekrasnim lepršavim haljinama u najnježnijim i najljepšim mogućim bojama. Ako volite modu, ovu sezonu ćete naprosto obožavati. Trend koji u modi za proljeće 2021. prvi upada u oči su vesele i lepršave haljine, a posebno lepršave haljine cvjetnog uzorka. Većina stručnjaka se slaže da način odijevanja ima veliki utjecaj i na to kako ćemo se osjećati, a ove sezone bit će vrlo lako osjećati se fenomenalno. Moda za proljeće 2021. pokušaj je da se prekrasnom i pozitivnom odjećom vrati optimizam i pozitivan stav.

Glasnikov glazbeni kutak

Parni valjak Parni valjak je hrvatski je pop-rock sastav. Osnovan je 1975. u Zagrebu i na sceni je do danas. Parni valjak je jedan od pokretača čitavog vala rock i pop-rock sastava u Hrvatskoj i ostatku bivše Jugoslavije. Grupu su osnivali Husein Hasanefendić-Hus i Jurica Pađen s Vladimirom Mihaljekom-Mihom. Pridružio im se Zlatko Mikšić-Fuma, Aki Rahimovski (vokal) i Srećko Antonioli. Tijekom godina bend je doživljavao svojevrsne promjene u vidu članova i eksperimentiranja zvukom. Sadašnji sastav benda je Husein Hasanefendić, Aki Rahimovski, Marijan Brkić, Zorislav Preksavec, Dalibor Marinković i Berislav Blažević. Parni valjak je objavio čak 19 studijskih albuma. Kroz četrdeset pet godina aktivnog stvaralaštva na polju rock glazbe nastale su mnoge antologijske pjesme koje će zauvijek ostati kao sinonimi sastava. To su pjesme: „Dođi“, „Sve jo miriše na nju“, „Lutka za bal“, „Ljubavna“, „Jesen u meni“, „Moja je pjesma lagana“, „Zastave“... Priznanje za dugogodišnji rad, potvrdu kvalitete i popularnosti među publikom obilježio je veliki broj nagrada, među kojima je nekoliko Albuma godine.

„Kaj se pripetilo v Serdahelu“

Naselje Serdahel u povijesnim spisima prvi put se spominje 1370. godine, a upravo prošle godine proslavilo je svoju 650. obljetnicu. Prema planovima trebala se održati i spomen-priredba, koja zbog pandemije nije održana. Mjesna samouprava Serdahela i Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ povodom obljetnice dale su podići spomen-park u kojem je položena vremenska kapsula za buduće naraštaje. Povodom obljetnice Hrvatska samouprava objavila je natječaj pod naslovom „Kaj se pripetilo v Serdahelu“. Nagrade su zbog epidemije dodijeljene tek ove godine uoči Uskrsa, zajedno s nagradama za sudionike natječaja „Najljepša serdahelska pisanica“.

Prema pozivu natječaja „Kaj se pripetilo v Serdahelu“ trebalo je opisati neki događaj ili napisati neku anegdota iz prošlosti sela kajkavskim narječjem. Cilj natječaja bio je prikupljanje zanimljivih događaja iz prošlosti Serdahela kako bi opstali za buduće naraštaje. Na natječaj „Kaj se pripetilo v Serdahelu“ javile su se umirovljene učiteljice Marija Kanižai Prosenjak i Jelica Mihović Adam,

Marija Kanižai Prosenjak

koje su dostavile iznimno vrijedne radove. Napisale su priče koje su čule od svojih roditelja ili rođaka, odnosno doživjele u svom djetinjstvu, pri čemu su se oslanjale na sjećanje. Obje učiteljice izvrsno govore kajkavski dijalekt, a i danas ga rabe u obitelji s mužem i djecom, a katkad i s unucima. Učiteljica Marija rođena je u obitelji koja je deportirana u Hortobágy, gdje je bilo zabranjeno govoriti na svom hrvatskom materinskom jeziku. Možda i zbog toga kajkavski dijalekt, običaje i tradicije svog rodno Pomurja smatra posebno dragocjenima. Nema nijednog hrvatskog programa u selu u koji se ne bi uključila, puno pomaže u očuvanju hrvatskog jezika i kulture. Čuva cijelu kolekciju serdahelske narodne nošnje, njeguje hrvatske običaje, pomaže u sakupljačkom radu. Na natječaj je prijavila pet kraćih anegdota u kojima je sav duh pomurskih Hrvata, njihova marljivost, snalžljivost, volja za šalom i prijateljstvom.

Učiteljica Jelica nedavno je postala umirovljenica, ali je i dalje aktivna sudionica hrvatskih programa. Ona je također i čuvarica kajkavskog narječja, starih hrvatskih običaja i tradicije. Više puta je predstavila stare dječje igre, izradu pisanica i razne hrvatske običaje. Pomogla je Hrvatskoj samoupravi u sakupljačkom radu. Učiteljica Jelica za natječaj je napisala tužnu priču o jednom serdahelskom siromahu kojeg su svi zvali samo Hoška.

Hrvatska samouprava će arhivirati prijavljene radove, koje će, ukoliko bude moguće, uvrstiti u sljedeću zbirku „Serdahelske lajce“.

Obje su učiteljice nagrađene Priznanjem Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“ za osobit doprinos u njegovanju hrvatskoga jezika i kulture. Ovaj put nagrađene su simboličnim darovima, satom na kojem je detalj „serdahelske lajce“. Hrvatska samouprava nastoji nastaviti rad na sakupljanju nematerijalnog blaga serdahelskih Hrvata pa će i ubuduće organizirati slične radionice, doznajemo od dopredsjednice Timee Völgyi.

Jelica Mihović Adam

Ulomci iz natjecateljskih radova:

„Sesvete su. Stojim pred jednim grobom, svečicu vužgem i denem ju na zemlicu de si telo jenoga bogca počivle. Gledim kak sveča gori i pred sobom ga vidim. Pred jočmi mi se niže prošlost, kak je negda bilo i kakvo je življenje ta duša mela. Rodil se negda 1906. leta v Serdahelu pod imenom Kanižai Jožef, v jene male, stare, šopane hižički, sopert križanja na kojem stoji križ, vu vulici Ady. Mama su mu bili jene drobne, fletne ženčica, a japu pak mu je nišče ne pomlal. Šterčija je bila velika. Da bi se dete odhranilo bili su treba penezi, tak su mu japa dišli v Ameriku služiti. Za trbuhom, za kruhom – govorilo se v selu. Al so došli do Amerike al so ne, to nišče ne zna. Samo su nigdar dimo ne došli. Dete, mali Jožek je tak stal sam z mamom. Sedem let je bil Jožek star, da su ga i mama zanavek stajili. Na drugi svet su si dišli počivat. Hižica je gori stala, al je vek bila zdena i prazna. Na stoleku ga ne bilo kruheka, niti v peči jogneka, pak se dete nit ne domaj zastajilo. Raslo je detešče, raslo, zdrapano, boso i največpot gladno. Vek je sam gledalo čija su vraca odperta, kaj se išel malo glet, pak čakat kaj mu što koricu da. V školu je ne hodel, pisati i šteti se ne navčel...“

Hoška – napisala Jelica Mihović Adam

„Bili su tri pajdaše: Remo, Štefo i Blaž. Sosede su si bili. Navek su noretine tirale, šalili se se. Blaž su pipo pušile i zato na verčako su posadile duhana. Zagredile su verčaka s plotom kaj nedu lopove pokrale. Na vraca su dogo dreto svezali i na kraju drete je zvonec visel v sobe. Ak lopov opre vraca zvonec zezvoni. To su sosedo, pejdaše zeznale, zotoga su šalo naprajile. Remo i Štefo su od slame straho složile i posert verčaka su ga dele. Da se zakmičilo dreto su potegnule, zvon je u sobe zazvonel, a Blaž viknul sinu Štefeko. „Štefek! Stani se, „a Mariajat“ ve je v rokaj!“ Blaž su zele koso, a sin Štefek urnično jos i bežali su na vrt. Remo i Štefo su se skrile za kozlicom i cigu-ligu su nim kazale. Blaž su se vudrile po čele i zaviknule. „Ve ste me pak fkanile jankije“, i nasmejali su se. Veke su se šcipale, šalile ali srdost su ne poznale...“

Cigo-ligo – kak so se v Serdahelu negda šalile – napisala Marija Kanižai Prosenjak

O Hrvatskom glasniku uz 30. obljetnicu tjednika Hrvata u Mađarskoj

Renata Balatinac, urednica Hrvatske redakcije MTVA

Prvi put sam čula za Hrvatski glasnik kada sam se pripremala za jezični ispit iz hrvatskog jezika u srednjoj školi, pa sam htjela biti informirana o svemu što se događa u našoj zajednici. I iznenadila sam se... Onda sam se suočila sa činjenicom da osim svoje rodne Podravine jedva nešto znam o ostalim etničkim skupinama Hrvata koje žive u Mađarskoj, pa tako o bačkim, rackim, pomurskim ili gradišćanskim Hrvatima. Nažalost, nakon uspješnog polaganja jezičnog ispita nestalo je te zainteresiranost i motivacije, prestala sam redovito čitati Hrvatski glasnik.

Ali, kada sam kod nekog rođaka slučajno primijetila Glasnik na stolu, odmah sam ga uzela u ruke, prolistala i tražila vijesti o poznanicima, prijateljima iz Podravine, jer o njima mi je uvijek bilo najdraže čitati, srce je odmah drugačije zakucalo. Pretplatnicom glasnika postala sam kada sam se zaposlila kao novinarka u Hrvatskoj redakciji MTVA. Htjela sam dobiti bolji uvid u život Hrvata koji žive na našim prostorima, a jedan je način bio upravo čitanje Hrvatskoga glasnika. Najviše volim čitati pjesme naših pjesnika, a volim čitati i o običajima, te gledati fotografije iz daleke prošlosti, jer to me uvijek podsjeća na korijene i potakne na razmišljanje o nekadašnjem životu. Za nas Hrvate u Mađarskoj je veliko blago što imamo tjednik u kojemu možemo čitati o našim Hrvatima na materinskom jeziku, na prekrasnom jeziku koji su nam naši preci ostavili da ne zaboravimo naše korijene, našu kulturu i običaje. Stoga je naša dužnost i obveza nje govati i očuvati ovo nasljeđe i predati ga budućim naraštajima.

Ildiko Takač iz Mlinaraca, tajnica Samouprave Serdahela

Čita Hrvatski glasnik i prati Glasnikov Facebook

„Samouprava Serdahela pretplaćuje Hrvatski glasnik, pa na radnom mjestu redovito pregledavam i čitam tjednik. Naravno, prvo pogledam stranicu Pomurje kako bih znala što se događa u našoj regiji:

iaako hrvatska sela nisu međusobno udaljena, često ne znamo što se događa u susjedstvu. Iskreno, teme koje se vezuju uz narodnosnu politiku teže razumijem, jer hrvatski jezik tj. kajkavski dijalekt sam naučila u obitelji, a književni jezik učila sam jedino u osnovnoj školi. U svakodnevnim hrvatskim temama sam „kod kuće“, pa najviše volim kada se u Glasniku predstavljaju neke kulturne grupe, običaji ili neka zanimljiva osoba. Jako volim Facebook stranicu Hrvatskog glasnika, šarolika je, ima mnogo slika i zanimljivosti o hrvatskim temama“.

Stjepan (Štef) Vertarič, Sumartončanin, stanovnik Letinje:

„Ja sam već penzioner, mladi gledaju interneta al meni je bole šteti (čitati) prave novine, vek sam to rad činil. Da su bile išče Narodne novine i one sam vek štel. Ve sam već penzioner, pak imam čas šteti kolko očem. Dok nesam išel v školu nisam znal mađerski, domaj smo se vek menili kajkavski i ve mi to ide najbolje. Vek sam pazil kaj

ne zabim svoj materinski jezik, da je bil v Letinji tečaj jezika vek sam se javil. Dal sam si naprajiti kaj morem gledate hrvatsku televiziju, tak pazim kaj vežbam jezika. Vu tem mi pomore i Hrvatski glasnik. Glasnik meni plača Hrvatska samouprava zato kaj sam vek aktivan na hrvatskim programima. Saki petek čakam da dojdu novine, se gledam, lepo mi je videti i to kaj je med Hrvatam v Bačkoj, Baranji, Gradišću i drugde. Največ mi se vidi da je nekaj na kajkavskom dijalektu ipak je on moj materinski jezik. Bilo bi mi lepo ka bi več takvih kajkavskih tekstova bilo v Glasniku.“

Martin Kubatov, predsjednik Hrvatske samouprave Gare

„Hrvatski glasnik za mene je poticaj, čitajući o drugima stječem nove spoznaje i ideje za daljnji rad.“

Već petnaestak godina, od polovice razdoblja postojanja samostalnog Hrvatskog glasnika redovito i sa zanimanjem pratim njegove sadržaje. Najradije čitam informacije o događanjima u raznim regijama Hrvata u Mađarskoj, komentare tjedna, poneke zanimljivosti i novosti iz društveno-političkog života. Kao predstavnik hrvatske samouprave dobivam nove ideje, poučen iskustvima i inicijativama drugih. Protekla je skoro trećina stoljeća, koju je obilježio novinarskog rada i tehnologije. Današnji Hrvatski glasnik je oblikom i sadržajem kvalitetan list, prava „oaza pisane riječi Hrvata u Mađarskoj“. Naravno, svaka obljetnica osim sažetka prošlosti treba nositi i pouke za budućnost. I trebamo razvijati nove sadržaje, primjerice gospodarstvo, turizam, povijest, narodopis, te spone između Hrvatske i Mađarske. A ono što je najbitnije, trebamo proširiti broj i krug čitatelja, privući mladež koja je temelj budućnosti. To nije lak posao, jer današnji mladi umjesto tiskovina informacije pretežno crpe iz internetskih izvora. Stoga važnu ulogu imaju Facebook stranica Hrvatskog glasnika, radio, a sada već i TV Croatica, koji svakodnevno pružaju sadržaje. Za budući rad želim vam puno uspjeha i zdravlja u očuvanju narodnosne i kulturne baštine Hrvata u Mađarskoj!

Hrvatsko kazalište Vas poziva
u petak, 14. svibnja 2021.g. s početkom u 18 sati
na promociju dvaju knjiga

autora **MIRE GAVRANA:**
ODABRANE KOMEDIJE

Izdavač: Matica Hrvatska Zagreb, 15 komedija na hrvatskom jeziku,

i

SMIJEH I SUZE

knjiga 6 drama,

Izdavač: ITG Zagreb, izdanje na mađarskom jeziku.

Prevoditelj: Ivan Varga

Na promociji govore:

Slaven Vidaković, ravnatelj Hrvatskog kazališta u Pečuhu

Maja Šegota, moderatorica promocije

Ivan Varga, prevoditelj

Mladena Gavran glumica

**Nakon promocije s početkom u 19 sati srdačno Vas pozivamo
na svečanu premijeru predstave**

MIRO GAVRAN

MUŽ MOJE ŽENE I POVRATAK MUŽA MOJE ŽENE

komedija

Režija i dramaturgija: **NINA KLEFLIN**

Igraju:

Kreše: **Stipan Đurić**

Žarkec: **Dejan Fajfer**

Dragica: **Čarna Kršul**

Scenografija i kostimografija: **Sara Lovrić Caparin**

Asistent redateljice: **Gyula Béri**

Glazba **Nikolina Belan**

Oblikovatelj svjetla **Attila Specht**

Ton majstor **Tamás Laurer**

Rekviziter **Jozo Kovačević**

Garderobijerka **Katica Bunjevac**

Grafičko oblikovanje **Dolores Ljubić**

**Program organiziramo u skladu s protuepidemijskim
mjerama.**

**Pri ulasku u kazalište obvezno je PREDOČENJE POTVRDE
O CIJEPLJENJU,
mjeranje temperature i korištenje dezinfekcijskog gela!**

Dičji kut za Majkin dan na četarskoj štaciji

Pripravljajući se na Majkin dan, na stijeni četarske autobusne štacije, blizu Općinskoga stana, napravljena je instalacija za sve matere i staremajke. Pjesme, slike i crteži u posebnoj galeriji opomenuli su sve „posjetitelje“ na otvorenom da se ne pozabu na prvu majušku nedilju. U papirnatij škatalji pedeset prigodnih listićev čekalo je na isfarbanje, što su mogla dica odnesti domon, izdjelati i isfarbati ter i prikdati kot specijalni dar za slavljenike. Kratke pjesmice moguće je bilo zapametiti, naučiti i na licu mjesta. Sjajnom idejom je Četarce presenetio direktor Kulturnoga doma, László Burkon, a galerija je bila kasnije dopunjena i s hrvatskimi jačkami. *Tiho*

PUSTARA

U Pustari su nedavno završeni radovi obnove liječničke ordinacije i ordinacije patronažne sestre. Mjesna samouprava na čelu s Ladislavom Prekšenom kandidirala se za potporu iz Programa „Mađarsko selo“, što je omogućilo zamjenu prozora na zgradi, izvođenje vanjske izolacije, bojanje fasade i zidova, obnovu električnih instalacija te nabavu novog namještaja za sve prostorije. Za 3 milijuna forinti nabavljena je i moderna medicinska oprema kako bi se mještanima omogućile suvremene medicinske usluge. Medicinske usluge u Pustari pored Mlinaraca dugi niz godina pruža dr. Attila Berkes.